

STEINKJER KOMMUNE
Postboks 2530
7729 STEINKJER

Vår dato: 15.01.2024

Vår ref.: 202114562-29 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2020/10051-63310/2023/GUNAUR1

NVE godkjenner endrede tiltak for elvemusling ved gjennomføring av sikringstiltak i Steinkjerelva - Steinkjer kommune i Trøndelag

Vi viser til deres søknad av 26.11.2023 om at konsesjonen forlenges ut 2024 med oppstart januar 2024. Det blir videre søkt om aksept for at avbøtende tiltak for elvemuslingen gjennomføres som umiddelbar tilbakeføring av toppsubstrat til elvebunn i tiltaksområdet underveis i arbeidet.

Om søknaden

Steinkjer kommune skriver følgende om begrunnelse for søknad om endring av avbøtende tiltak:

«Viser til tidligere korrespondanse samt møte med Statsforvalter og NVE 23.10.2023 angående tillatelse til sikringstiltak i Steinkjerelva/Byaelva i Steinkjer kommune dat. 05.01.2023.

Tillatelse til slik sikring av elveskråninger er gitt under forutsetning av at miljøhensyn blir ivaretatt samt at planer er i samsvar med kommunale arealplaner. Steinkjer kommune har benyttet firma Kystplan as for søknad om slik tillatelse samt firma Norconsult as for miljøplaner og geotekniske planer.

Med bakgrunn i gitt tillatelse er berørt elvemusling i tiltaksområdet forsøkt håndtert manuelt sensommeren 2023 med egne dykkere. Dette arbeidet ble imidlertid stanset pga. for sterk strøm. I brev datert 1.11.2023 har NVE anerkjent at opprinnelig plan for avbøtende tiltak ikke er praktisk mulig å gjennomføre. NVE har i samme brev skissert 3 mulige løsninger for veien videre, sitat fra nevnte brev:

- 1. musling flyttes som planlagt på lavere vannføring*
- 2. elvemusling-vilkåret oppfylles på alternativ måte, f.eks. som foreslått av Statsforvalteren (bruk av gravemaskin)*
- 3. konsesjonstillatelsen må endres. Dette gjøres eventuelt som en planendringssøknad (jf. vannressursloven §28).*

I oppfølging etter møte 23.10.2023 og brev fra NVE datert 1.11.2023 har Norconsult i notat datert 16.11.2023 gjort ny vurdering av mulige avbøtende tiltak knyttet til elvemusling i tiltaksområdet. Notat følger vedlagt. Deres konklusjon mht effekt av, og

de praktiske hindringene i plukking av elvemusling for hånd, medfører at denne løsningen etter kommunens vurdering ikke er praktisk gjennomførbar.

Det pekes også i notat fra Norconsult på at opphenting av øverste lag av bunnsubstrat og påfølgende utsortering av muslingene på land, vil medføre stor belastning på muslingene. Fra notatets konklusjon siteres:

Metoden vil med stor sannsynlighet føre til at de aller fleste individene vil knuses, spesielt ettersom bunnsubstratet i elva i all hovedsak er preget av grov grus og stein. Da taper et muslingskall. Metoden er imidlertid ikke kjent forsøkt tidligere, og det kan være større overlevelse enn antatt.

Etter kommunens vurdering er dette området ikke egnet til utprøving av metoder som ikke tidligere har dokumentert effekt. Sikkerheten for bebyggelse og kritisk infrastruktur tilsier at selve sikringstiltaket må gjennomføres så raskt som overhodet mulig. Ut fra dette er det kommunens vurdering at den gjennomføringen som er beskrevet i notat fra Nordconsult as s. 6, er den metoden som er praktisk gjennomførbar, sitat:

Ved første sektor som skrapes, legges avskrapningen på land på duk, i ranker. Elvemusling plukkes ut omgående og legges i sirkulert rent elvevann til mellomlagring. Når sikringen er lagt og habitattiltak er anlagt, legges elvemusling tilbake til det nye leveområdet. Ved påfølgende sektor føres det avskrapede materialet rett på plass på ferdigstilt sektor.

Norconsult er i sitt notat likevel tydelig på at heller ikke denne metoden gir noen sikkerhet for overlevelse, verken for muslingene som befinner seg i første seksjon eller i påfølgende. Til det er innslaget av grov grus og stein i området for stort.

Ut fra en helhetsvurdering søker Steinkjer kommune derfor nå om at konsesjonen forlenges ut 2024, men at anleggsarbeidet gjennomføres med oppstart januar 2024. Vider søker Steinkjer kommune om aksept for at avbøtende tiltak for elvemuslingen gjennomføres som umiddelbar tilbakeføring av toppsubstrat til elvebunn i tiltaksområdet underveis i arbeidet.»

NVEs vurdering

Steinkjer kommune fikk 05.01.2023 konsesjon etter vannressursloven § 8 til gjennomføring av sikringstiltak i Steinkjerelva.

I konsesjonen ble det satt vilkår om avbøtende tiltak for å ivareta verdier knyttet til viktig naturmangfold og Steinkjerelva som nasjonalt laksevassdrag. Det ble mellom annet satt følgende forutsetninger:

- *Før oppstart av anleggsfasen skal flytting av elvemusling avklares med, og omsøkes særskilt til Statsforvalteren i Trøndelag. NVE forutsetter at uttalte krav og anbefalinger fra Miljødirektoratet og Statsforvalteren knyttet til forvaltning av elvemusling før, under og etter gjennomføring av tiltaket følges.*

...

- *Etableringen av sikringstiltaket i elva må gjennomføres i løpet av en sesong for å begrense belastningen på laks og elvemusling.*
- *Anleggsarbeid i elva skal fortrinnsvis gjennomføres i perioden juli – september for å unngå skade på egg og yngel som ligger i grusen.*

...

Forlengelse av konsesjonen

Det ble ikke satt noen byggefrist knyttet til vassdragskonsesjonen. NVE vurderer at det ikke er nødvendig å søke om forlengelse av tiltaket ut 2024 da tiltak i elva ikke er kommet i gang. Vilåret i konsesjonen om at etablering av sikringstiltaket i elva må gjennomføres i løpet av en sesong for å begrense belastningen på laks og elvemusling, gjelder fortsatt.

Tidspunkt for gjennomføring

Gjennomføring av tiltaket har av ulike grunner tatt tid og Steinkjer kommune viser til at sikkerhet for bebyggelse og kritisk infrastruktur tilsier at sikringstiltaket må gjennomføres så raskt som mulig. Steinkjer kommune søker derfor å gjennomføre tiltaket i vinterhalvåret med oppstart i januar. NVE vurderer at alternativ metode for flytting av elvemusling som skissert fra Multiconsult, vil gi stor mekanisk og fysisk belastning der en stor andel av muslingene vil bli nedgravd. Elvemuslingene er ekstra sårbare ved lave temperaturer og har i denne perioden betydelig mindre evne til å forflytte seg og tilpasse seg nye omgivelser. Å gjennomføre tiltaket ved lave vanntemperaturer vil derfor trolig medføre ekstra stor dødelighet for elvemusling.

Gjennomføring av tiltaket i vinterperioden kan også gi nedslamming av egg og yngel som ligger i grusen i gyteområder nedstrøms tiltaksområdet, og gi økt dødelighet av egg og yngel av laks og sjørret. Med tanke på at Steinkjerelva er et nasjonalt laksevasdrag bør tiltaket gjennomføres etter at plommeseckkyngel er kommet opp av grusen («swim up») og utvandring av smolt har funnet sted. Det vil i praksis si at tiltaket bør gjennomføres etter årets vårflom.

Steinkjer kommune viser til at sikkerhet for bebyggelse og kritisk infrastruktur tilsier at sikringstiltaket må gjennomføres så raskt som mulig. NVE legger stor vekt på at sikringstiltaket skal forhindre videre erosjon og sikre stabiliteten i området, men vi mener likevel at det trolig ikke vil medføre noen vesentlig tilleggsrisiko å utsette arbeidet med fem til seks måneder til etter vårflommen. NVE mener at vilåret om at anleggsarbeid i elva fortrinnsvis skal gjennomføres i perioden juli-september fortsatt skal gjelde.

Flytting av elvemusling

Opprinnelig plan der elvemuslinger skulle plukkes og flyttes ved hjelp av dykkere er ikke mulig å gjennomføre de fleste dager i året i et normal år, da vannhastigheten i dette elveavsnittet er for høy. Steinkjer kommune søker derfor om aksept for en alternativ løsning, der tiltak for elvemuslingen gjennomføres som umiddelbar tilbakeføring av toppsubstrat til elvebunn i tiltaksområdet underveis i arbeidet. Tiltaket er nærmere beskrevet i notat av 16.11.2023 fra Norconsult. NVE ser at opprinnelig løsning ikke er praktisk gjennomførbar og godkjenner den alternative løsningen fra Multiconsult, selv om

dette vil gi større dødelighet av elvemusling. Tiltaket må gjennomføres i samråd med Statsforvalteren som er forvaltningsmyndighet for elvemusling. Før oppstart av anleggsfasen skal flytting av elvemusling med ny metode omsøkes særskilt til Statsforvalteren i Trøndelag etter forskrift om fangst av elvemusling. NVE forutsetter at krav og anbefalinger fra Statsforvalteren knyttet til gjennomføring av tiltaket følges for å redusere dødelighet av muslinger.

Oppsummering og konklusjon

Steinkjer kommune viser til at sikkerhet for bebyggelse og kritisk infrastruktur tilsier at sikringstiltaket må gjennomføres så raskt som mulig. Steinkjer kommune ønsker derfor å gjennomføre sikringstiltaket med oppstart i januar. Det blir videre søkt om aksept for at avbøtende tiltak for elvemuslingen gjennomføres som umiddelbar tilbakeføring av toppsubstrat til elvebunn i tiltaksområdet underveis i arbeidet.

NVE vurderer at det trolig ikke vil medføre noen vesentlig tilleggsrisiko å utsette arbeidet med fem til seks måneder til etter vårflommen. NVE mener at vilkåret om tidspunkt for gjennomføring av arbeidet fortrinnsvis skal gjennomføres i perioden juli-september fortsatt skal gjelde.

NVE ser at opprinnelig løsning ikke er praktisk gjennomførbar og godkjenner den alternative løsningen fra Multiconsult. NVE forutsetter at krav og anbefalinger fra Statsforvalteren knyttet til gjennomføring av tiltaket følges for å redusere dødelighet av muslinger.

Vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 8 vedtar NVE at avbøtende tiltak for elvemuslingen kan gjennomføres som umiddelbar tilbakeføring av toppsubstrat til elvebunn i tiltaksområdet underveis i arbeidet, etter alternativ lagt frem av Steinkjer kommune 26.11.2023.

NVE forutsetter at krav og anbefalinger fra Statsforvalteren knyttet til gjennomføring av tiltaket følges for å redusere dødelighet av muslinger.

Tidspunkt for gjennomføring av arbeidet skal fortrinnsvis være i perioden juli-september.

Vilkårene for øvrig er de samme som i tillatelsen av 05.01.2023.

Vi minner om at detaljplan for miljø og landskap må oppdateres og være godkjent av NVE før anlegget starter. Tillatelsen til flytting av elvemusling med ny metode må vedlegges søknaden.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

STEINKJER KOMMUNE

Kopimottakerliste:

SVRM - Region Midt - Asbjørn Osnes

MILJØDIREKTORATET

BANE NOR SF

TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg - Kari Tønset Guttvik

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

TENSIO TN AS

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.